

OBITUARIS

Esperit indestructible

LOUIS ZAMPERINI (1917-2014)

Atleta olímpic i presoner de guerra dels Estats Units

Adolf Hitler li va estrènyer les mans i, d'aquestes Olimpíades del 1936, Louis Zamperini es va emportar a casa un vuitè lloc i una bandera esvástica furtada de la cancelleria mateixa del Tercer Reich. Tot i això, aquests no van ser els esdeveniments més destacats de la vida d'aquest lluitador nat, que va morir dimecres als 97 anys a Los Angeles (Califòrnia) arran d'una pneumònia.

A més d'atleta, Zamperini va ser pilot del Cos Aeri de l'exèrcit dels Estats Units durant la Segona Guerra Mundial. Després d'estavellar-se al pacífic el 27 de maig del 1943, el govern el va donar per mort. Al juny, els seus pares van rebre la tràgica notificació per correu, de pròpia mà del president: "En memòria del tinent primer Louis S. Zamperini, que va morir al servei del seu país... La llibertat viu, i a través d'aquesta ell viu. Firmat: Franklin D. Roosevelt".

No havia mort, sinó que era a la deriva amb tres companys. Va passar 47 dies en alta mar al costat del tinent segon Allen Phillips i va veure morir el tercer integrant de la seva particular calamitat, el sergent Francis McNamara. Alimentant-se de peixos, ocells extraviats i l'aigua de la pluja, van passar els dies i les nits fins que van ser rescatats... per l'enemic.

Els japonesos els van capturar i els van enviar als camps de presoners. Encara quedaven dos llargs anys de guerra. A Ofuna, Omori i Naoetsu, Zamperini i altres nord-americans van patir humiliacions i tortures tant físiques com psicològiques. Colpejat i privat de cures mèdiques, va rebre un tracte especial (negatiu) de Mutsuhiro Watanabe, el setè criminal de guerra més buscat del Japó –que mai no va ser jutjat–.

El seu entrenament com a atleta el va ajudar a suportar l'odissea. "El més difícil d'aguantar eren els intents de destruir la teva dignitat i convertir-te en res", va explicar en una entrevista. La seva història va guanyar rellevància amb la publicació el 2010 d'*Unbroken -Invencible* en la seva versió espanyola, de Laura Hillenbrand. El llibre va ser número u en vendes de *The New York Times*. El proper dia de

Nadal, als Estats Units, s'estrenarà la pel·lícula basada en l'aclamada biografia sota la direcció d'Angelina Jolie i amb guió dels germans Coen. Encara no hi ha data d'estrena a Espanya.

Louis Silvie Zamperini va néixer el 1917 a Olean, Nova York. El seu pare, d'origen italià, va ensenyar-lo a boxejar per defensar-se dels maltractaments d'altres nens a l'escola. El 1934, va establir la millor marca nacional dels 1.500 metres i dos anys més tard es va classificar per als Jocs Olímpics de Berlín després d'empatar amb el plusmarquista mundial, Don Lash, en la prova dels 5.000. Va quedar vuitè en els Jocs, en l'Olympiastadion on se li va acostar Hitler i li va dir "Ah, tu ets el

AP

noi que té un final ràpid". Després de superar l'alcoholisme que va afrontar després del seu alliberament el 1945, Zamperini es va dedicar a predicar les seves vivències i les virtuts del perdó. Va ser portador de la torxa als Jocs d'Hivern del 1988 a Nagano (Japó), entre d'altres, i allà va intentar sense èxit reconciliar-se amb el seu antic torturador.

A l'Alemanya nazi va començar la vida adulta del "nen impossible però home indestructible", com el descriu Hillenbrand. Després de donar la mà a l'enemic –"En aquell moment no tenia ni idea de política i Hitler em semblava un tipus gracios", va dir–, va lluitar contra la catàstrofe, la naturalesa i el martiri. Una autèntica història de supervivència, coratge i resistència; també la crònica d'una victòria existencial.

GUILLE ÀLVAREZ

Superconductiu

MANUEL CARDONA (1934-2014)

Físic

El 2 de juliol va morir el professor Manuel Cardona, un científic eminent nascut a Barcelona i un investigador clau en el desenvolupament de la física de la segona meitat del segle XX. Es va graduar en Física per la Universitat de Barcelona el 1955 i es va doctorar per les universitats de Madrid i Harvard. Fins al 1971 va treballar en diverses universitats dels Estats Units i va passar uns fructífers anys d'investigació als laboratoris RCA de Zuric. El 1971 se'l va nomenar membre del comitè científic, i va ser director del nou Institut Max Planck de Física de Estat Sòlid de Stuttgart, al qual va estar lligat fins al final, a més de la multitud d'estades científiques que va realitzar en centres d'investigació de tot el món.

La seva vida científica va començar el 1956, any en què es va atorgar el premi Nobel als inventors del transistor bipolar, base de la revolució tecnològica que vivim en l'actualitat. Les possibilitats que s'obrien en el camp encara erm de l'estudi, comprensió i aplicacions dels semiconductors van ser un dels motors de la investigació de Cardona, fonamentalment mitjançant l'ús de tècniques experimentals espectroscòpiques.

Les seves investigacions van ser essencials en el desenvolupament d'aquest camp de la física. No en va, a Cardona se'l situa entre els dos o tres investigadors més notables en aquesta disciplina. L'altre camp d'investigació al qual va dedicar grans esforços va ser el de la superconductivitat, sobretot l'estudi dels superconductors d'alta temperatura, amb especial èmfasi en l'anàlisi de materials amb isotòps.

Els números que acompanyen la seva tasca científica són aclaparadors. Autor de més de 1.300 treballs d'investigació, deu llibres monogràfics i un llibre de text, i membre del consell editorial de set revistes científiques. Segons la base de dades (<http://isihighlycited.com>), Cardona ha estat un dels 8 físics més citats de forma contínua des del 1970, per no enu-

ARKIU

mer la llarga llista de premis i honors que va rebre. Va ser investit 11 vegades doctor honoris causa, entre elles per la UAB.

En aquest país sempre ha estat reconegut: se li va atorgar la

Mai no va dubtar a manifestar-se, com a científic, contra l'abús del poder en diferents països

medalla Narcís Monturiol i el premi de la Fundació Catalana de la Recerca, totes dues en la seva primera edició, així com el premi Príncep d'Astúries, en justa correspondència a la seva entrega a la millora de la ciència al país. Va ser president del

Comitè Assessor del Laboratori del Sincrotró en el seu inici (l'actual ALBA), membre del comitè científic de l'ICN, president del patronat de l'Icmab i membre corresponent de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

Va ser un mestre que va crear escola, amb desenes de deixebles escampats per tot el món, que porten el seu segell, i molt estimat per la seva condició humana. Mai no va dubtar a manifestar-se públicament en qualitat de científic davant situacions d'abús de poder polític en diferents països. Cardona va tenir la joia de poder compartir la seva vida amb una persona meravellosa, la seva esposa Inge Hecht, tan estimada per tots els que la coneixem.

JORDI PASCUAL GAINZA

Catedràtic de Física Aplicada de la UAB

Avui fa un any

Agustí Monells Casals
Alejandro Blay Planas
Amparo Lorente Boronat
Elisenda Rius Ramos
Federico Menescal Brusca
Francisca Molina Guerrero
Gara Tarascó Guerra
Ginés Méndez Albacete
Isabel González Soler
Isabel Petit Fraile
Jana Muñoz García
Joan Llop Arola
José Martín Ruiz
José Martínez Val
José Sánchez Podadera
Josefina Silvestre Simeó

Josep Maria Ferrer Penadès
Josep Rovira Sabaté
Juan Esteve Amat
Juana Alcaraz Cots
Lolita Gisbert Ibañez
Manuel Crespo Cabezas
Maria Antònia Nogueras Modolell
Maria Pilar Aguayo Medina
Miguel Medina Navarrete
Odón Zamora Franco
Pilar Ybern García-Faria
Ricardo Álvarez López
Rosa Rius Sanz
Salvador Cid Vidal
Tomás Pascual Gularons

Llistat publicat per cortesia de Serveis Funeraris de Barcelona.

Cementiris de Barcelona us convida a l'espectacle literari i musical: *Enric Prat de la Riba: Un somni*.

Dia: dimecres 9 de juliol. Hora: 20 hores.

Lloc: tomba de Prat de la Riba, Cementiri de Montjuïc.

Aforament limitat, confirmeu assistència.
tel. 934 841 920 o comunicacio@cbsa.cat

